

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AUDITO KOMITETAS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6012 Faks. (8 5) 239 6289 El. p. auditokt@lrs.lt

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrei
Agnei Bilotaitei

2023-04- Nr. S-2023-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI ATSKAITINGŲ INSTITUCIJŲ

Vykdydamas parlamentinę kontrolę Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas atkreipė dėmesį į eilę metų sprendžiamą klausimą dėl Seimui atskaitingų institucijų optimizavimo. Kaip žinia, viešojo sektoriaus institucinėje sąrangoje šiuo metu veikia 24 Seimui atskaitingos institucijos, iš jų 6 yra nurodytos Konstitucijoje, likusiųjų 18 steigimas numatytas įstatymuose.

Paminėtina, kad poreikis išgryninti viešojo sektoriaus įstaigų sistemą, optimizuoti jų veiklos mastą yra įtvirtintas Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“¹, numatytas pastarųjų Vyriausybės programų įgyvendinimo planuose. Be kita ko, Seimui yra pateiktos rekomendacijos² dalyvauti įgyvendinant Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų planą, remtis Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių nuostatomis steigiant, reorganizuojant, pertvarkant Seimui atskaitingas biudžetines įstaigas ir kt.

Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės kontrolė dar 2012 m. yra atlikusi veiklos auditą „Seimui atskaitingų institucijų, veikiančių kultūros srityje, veikla“³, kurio metu nustatyta, kad teisiniame reguliavime trūksta kriterijų, kuriais būtų vadovaujamas steigiant šias institucijas ir priskiriant jas atskaitingoms Seimui, be to, analizuotoje srityje nepakankamai įvertinamas tokio statuso institucijų steigimo tikslingumas, jų paskirtis ir atskaitomybė bei poreikis steigti nuolatinės ar laikinos institucijas. Auditoriai atkreipė dėmesį ir į tai, kad dalies institucijų vykdomos funkcijos persidengia su kitomis kultūros srities viešojo administravimo institucijų funkcijomis ir kt.

Be jau minėtų pastebėjimų, Valstybės kontrolė 2020 m. konstatavo⁴, jog Seimui atskaitingų institucijų tobulinimo procesas yra užsitęsęs, atliktos pavienės funkcijų peržiūros. 2009–2018 m. laikotarpiu buvo sudarytos dvi Seimui atskaitingų institucijų sistemos tobulinimui skirtos darbo grupės:

¹ Patvirtinta Seimo 2012-05-15 nutarimu Nr. XI-2015.

² Vyriausybės 2018-05-16 nutarimas Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“.

³ Valstybės kontrolės 2012-05-17 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-50-2-6, prieiga per internetą <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/21727/seimui-atskaitingu-instituciju-veikianciu-kulturos-srityje-veikla>.

⁴ Valstybės kontrolės 2020-01-23 Viešojo sektoriaus institucinės sandaros apžvalga, Nr. YE-1, prieiga per internetą <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/23899/viesojo-sektoriaus-institucines-sandaros-apzvalga>.

1. pirmosios⁵ darbo grupės siūlymus Viešojo valdymo tobulinimo komisija svarstė⁶ ir priėmė sprendimus dėl 9 Seimui atskaitingų institucijų statuso pakeitimo, sujungimo ar likvidavimo. 2012 m. likviduota viena Seimui atskaitinga institucija (Vertybinių popierių komisija), dviejų institucijų (Valstybinės kultūros paveldo komisijos ir Etninės kultūros globos tarybos) funkcijos peržiūrėtos, sprendimų dėl jų sujungimo nepriimta;

2. kita Seimui atskaitingų institucijų sistemos tobulinimo darbo grupė⁷ buvo sudaryta 2017 m. Jai pavesta iki 2017 m. birželio 30 d. išnagrinėti Seimui atskaitingų institucijų veiklos optimizavimo galimybes ir prireikus parengti reikiamų teisės aktų projektus. 2019 m. sausio 9 d. Seimo valdybos sprendimu⁸ terminas pratęstas iki 2019 m. birželio 30 d. Darbo grupės veiklos laikotarpiu išnagrinėtos Lietuvos mokslo tarybos ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos funkcijos ir veikla, tačiau sprendimų nepriimta.

Paminėtina ir tai, kad Audito komitetui atlikus platesnę Seimui atskaitingų 18 institucijų (kurios nėra nurodytos Konstitucijoje) analizę, paaiškėjo, kad kai kuriose iš biudžetinių įstaigų bendras pareigybių skaičius yra labai mažas, siekia 2–3 pareigybes. Dalyje jų nustatytam laikotarpiui (kadencijai) telkiami atskirų sričių ekspertai (nariai), kurie atlieka jiems pavestų klausimų ekspertinį vertinimą, konsultuoja atitinkamos srities strateginiais plėtros klausimais, teikia siūlymus įvairioms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pan. Tuo tarpu Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse⁹ apibrėžiamas siekis, kad viešojo sektoriaus įstaigų sistemoje nebūtų biudžetinių įstaigų, turinčių patvirtintą mažesnę nei 20 valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių. Todėl kyla pagrįstų abejonių, ar tikrai visos Seimui atskaitingos institucijos turi būti biudžetinėmis įstaigomis, taip pat kyla klausimų dėl tikslingumo daliai jų išlaikyti juridinio asmens statusą ir kt.

Įvertinęs, jog Seimui atskaitingų institucijų tobulinimo procesas yra užsitęsęs, ir suprasdamas, kad institucinės sąrangos tobulinimas ir optimizavimas reikalauja ilgesnio nei vieno politinio ciklo ir kryptingų pastangų, taip pat siekdamas užtikrinti tinkamą Seimui atskaitingų institucijų vietą viešojo administravimo subjektų sistemoje, Seimo Audito komitetas 2022 m. spalio 12 d. protokoliniu nutarimu Nr. [141-P-23](#) pasiūlė Valstybės kontrolei apsvarstyti galimybę įvertinti, pagal kokius kriterijus įstatymų leidėjas turėtų spresti, kurioms iš Seimui atskaitingų institucijų ar įstaigų reikalinga keisti statusą, jų atskaitingumą pavedant Vyriausybei ar atitinkamoms ministerijoms, kurias jų tikslinga sujungti, likviduoti ar pan.

Audito komitetas, 2023 m. vasario 8 d. posėdyje išklauses Valstybės kontrolės pateiktą informaciją ir atsižvelgdamas į tai, kad klausimas dėl Seimui atskaitingų institucijų sąrašo optimizavimo vis dar reikalauja esminių pokyčių, protokoliniu nutarimu Nr. [141-P-1](#) paprašė Seimo specializuotų komitetų, pagal

---

⁵ Seimo valdybos 2010-11-17 posėdžio protokolas Nr. SV-P-179.

⁶ Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) 2011-01-26 posėdžio protokolas Nr. 63-1.

⁷ Seimo valdybos 2017-04-12 sprendimas Nr. SV-S-206 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingų institucijų veiklos organizavimo galimybėms išnagrinėti sudarymo“.

⁸ Seimo valdybos 2019-01-09 sprendimas Nr. SV-S-1045 „Dėl Seimo valdybos 2017-04-12 sprendimo Nr. SV-S-206 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingų institucijų veiklos organizavimo galimybėms išnagrinėti sudarymo“ pakeitimo“.

⁹ Patvirtintos Vyriausybės 2018-05-16 nutarimu Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“.

priskirtas veiklos sritis vykdančių Seimui atskaitingų valstybės institucijų ir įstaigų [parlamentinę priežiūrą](#), įvertinti, ar iš 18 Seimui atskaitingų institucijų ar įstaigų (nenurodytų Konstitucijoje) reikalinga keisti statusą, jų atskaitingumą pavedant Vyriausybei ar atitinkamoms ministerijoms, kurias jų tikslinga sujungti, likviduoti ar pan. Komitetai šį vertinimą turėtų atlikti iki 2023 m. gegužės 15 d.

Atsižvelgiant į tai, kad Vidaus reikalų ministerijai formuojant valstybės politiką viešojo administravimo srityje, organizuojant, koordinuojant ir kontroliuojant jos įgyvendinimą, be kita ko, yra pavesta rengti siūlymus dėl viešojo administravimo subjektų sistemos institucinės ir funkcinės sąrangos tobulinimo, viešojo administravimo subjektų kompetencijų gryninimo, administracijų struktūrų ir valdysenos tobulinimo, prašytume Jūsų nuomonę keliamu klausimu iki 2023 m. balandžio 28 d. pateikti Seimo Audito komitetui, taip pat atsakymo kopiją pateikiant Seimo Aplinkos apsaugos, Ateities, Ekonomikos, Kultūros, Nacionalinio saugumo ir gynybos, Socialinių reikalų ir darbo, Sveikatos reikalų, Švietimo ir mokslo, Valstybės valdymo ir savivaldybių bei Žmogaus teisių komitetams.

Pagarbiai

Komiteto pirmininkas

Zigmantas Balčytis